

בס"ד. ר"ד בעת קבלת פנים* — יו"ד אלול, ה'תשי"א.

בלתי מוגה

א. ידועי ש"מנהג ישראל תורה היא".

ומהטעמים לזה — לפי שבנ"י הם בניו של הקב"ה, כמ"ש "בנים אתם לה' אלקיכם", ובנים דומים לאב (ולאם, ובנדו"ד — כנסת ישראל), הרי הנהגתם של בנ"י דומה להנהגת הקב"ה, וכיון שהנהגת הקב"ה מתבטאת בתורתו, לכן, "מנהג ישראל תורה היא".

ומזה מובן שפרטי הענינים ד"מנהג ישראל תורה היא" בנוגע לנישואין, הם בהתאם לתוכן ענין הנישואין אצל הקב"ה וכנס"י, כדלקמן³.

ב. מנהג ישראל שלוקחים את החתן ואת הכלה אל החופה, ותחת החופה סובבת הכלה את החתן, והחתן נותן לה טבעת ומקדשה בטבעת זו.

[ולהעיר, שמעיקר הדין אין צורך לקדש בטבעת דוקא, ובגמרא ובהלכה לא מצינו קידושין בטבעת דוקא, כי אם, בכסף ובשוה כסף⁴, אבל, כבר נהגו ישראל לקדש בטבעת⁵, ומקור הדברים הוא בתיקוני זהר⁶, שקידושין הם בטבעת דוקא שהיא כעין מ"ם סתומה⁶].

והענין בזה:

בנוגע לענין הנישואין נאמר ש"קשה לזווגם כקריעת ים סוף⁷, ולכן, כדי לפעול זאת, יש צורך בהמשכה מבחי' נעלית ביותר, בחינת המקיף דוקא⁸.

(* של החתן הת' שלום דובר גולדשמיד.

(1) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קפ. סת"ב סי"א. סתצ"ד סט"ו.

(2) פ' ראה יד, א.

(3) בהבא לקמן — ראה גם מכתב כ"ה מנחם-אב שנה זו (אג"ק חכ"א ע' קלב).

(4) ריש מס' קידושין. רמב"ם הל' אישות רפ"ג. טושו"ע אה"ע ר"ס כז.

(5) ראה רמ"א (אה"ע שם): "וכן נוהגין

לקדש בטבעת".

(6) ראה שם: "ויש להם טעם בתיקוני הזהר" (ריש ת"ה. ת"י). וראה שו"ת צ"צ יו"ד סו"ס רכג: "ומה שנהגו עכשיו לקדש בטבעת הוא רק עפ"י קבלה, בסוד מ"ם סתומה דלמרבה המשרה" (וראה גם "יין מלכות" (קה"ת תשמ"ח) ח"א סי' נו).

(7) ראה גם תו"מ ח"ב ס"ע 252. וש"נ.

(7) סוטה ב, א. וש"נ.

(8) ראה לקו"ש ח"כ ע' 100. וש"נ.

וכיון שבענין הנישואין (שתכליתם היחוד וההולדה כו') ישנם ג' שותפים, ג' שותפים הן באדם, הקב"ה ואביו ואמו" — צריך להיות ג' מקיפים: המקיף דהכלה, המקיף דהחתן, והמקיף דהקב"ה. ועפ"ז יש לבאר תוכן המנהג הנ"ל:

הכלה טובבת את החתן — הו"ע המקיף שנותנת הכלה¹⁰, שזוהי ההתמסרות שלה מצד בחי' המקיף לבנות בית בישראל על יסודי התומ"צ;

החתן נותן טבעת (עגולה) לכלה — הו"ע המקיף שנותן החתן¹¹, שזוהי ההתמסרות שלו מצד בחי' המקיף לבנות בית בישראל על יסודי התומ"צ;

ובתור נתינת כח להחתן והכלה שיוכלו להתמסר מצד בחי' המקיף שלהם לבנות בית בישראל על יסודי התומ"צ — מוליכים את החתן והכלה אל החופה — שהו"ע המקיף שנותן הקב"ה, בחי' מקיף העליון שלמעלה מסדר השתלשלות¹², ועי"ז יהי' ביתם בנין עדי עד¹³, על יסודי התומ"צ, ותומשך להם הצלחה מופלגה גם בגשמיות.

ג. ועד"ז בנוגע לענין הנישואין דהקב"ה וכנס"י — ששייך במיוחד לחודש אלול [שבו מתקיימת, בהשגחה פרטית, חתונה זו], להיותו חודש ההכנה לר"ה, שבו נעשה ענין הנסירה לצורך בנין המלכות, כמ"ש¹⁴ "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם גו' ויבן גו' את הצלע וגו'", שעי"ז יוכל להיות הענין דזיווג זו"ן למעלה¹⁵ (ע"ד ובדוגמת ענין הנישואין למטה).

ובהקדמה — שבענין הנישואין דהקב"ה וכנס"י ישנם ב' אופנים¹⁶: (א) סדר העבודה דחודש ניסן — "דודי לי ואני לו"¹⁷ — מלמעלה

הם ב' הפכים . . ע"ז יש בחי' חופה שלמעלה משניהם שהוא מקיף עליהם מבחי' סוכ"ע, וע"י הארת המקיף שלמעלה משניהם יכולים להתחבר יחד".

(13) ראה לקו"ת פקודי ד, ד ואילך. ובכ"מ.
 (14) בראשית ב, כא-כב.
 (15) ראה שער הכוונות ענין ר"ה. פע"ח שער ר"ה. ועוד.
 (16) ראה סה"ש תש"ג ע' 177. לקו"ש ח"ט ע' 158 ואילך. חכ"ט ע' 162 ואילך.
 (17) שה"ש ב, טז.

(9) קידושין ל, סע"ב. וש"נ.
 (10) להעיר מלקו"ת שה"ש מז, ד: "טעם למנהג שנהגו שמתחילה החתן פורס סודר על הכלה הנקרא דעקטון שזהו כעין חופה של הכלה בפ"ע".
 (11) ראה אוה"ת ברכה ע' א'תתמה: "טבעת קידושין שהוא דבר עגול . . מורה על היות ההמשכה מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' מקיף" (וראה שם בהמשך הענין — ההפרש בין המקיף דטבעת להמקיף דחופה).
 (12) ראה לקו"ת שם, ב: "החתן והכלה

למטה, שתחילה נעשה הגילוי מלמעלה, "דודי לי", ובמשך הזמן נעשה בדרך ממילא גם "אני לדודי"; (ב) סדר העבודה דחודש אלול — "אני לדודי ודודי לי"¹⁸, ר"ת אלול¹⁹ — מלמטה למעלה, היינו, שההתחלה היא ע"י עבודת האדם דוקא, "אני לדודי".

ובנוגע לעניננו — ענין הנישואין שבחודש אלול, "אני לדודי ודודי לי":

העבודה ד"אני לדודי" (עבודת האדם) היא ע"ד הדין בקידושין שצ"ל "מדעתה" דוקא, היינו ש"מסכמת לקידושי האישה.. מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר"²⁰ — שזהו הביטול וההתמסרות ("די איבערגעגעבנקייט") להקב"ה שמצד בחינת המקיפים שבנפש (חי' ויחידה²¹), שלמעלה מכחות הפנימיים (נר"נ), ע"ד המקיף שנותנת הכלה.

וכדי שתוכל להיות ההתמסרות להקב"ה שמצד בחינת המקיף שבנפש ("אני לדודי"), יש צורך בנתינת כח מצד בחי' המקיף שלמעלה — שזהו"ע התגלות י"ג מדות הרחמים שמאירים בחודש אלול²², ע"ד המקיף דהחופה שנותן כח לההתמסרות דהחתן והכלה מצד בחי' המקיפים שלהם.

ד. ויש להוסיף, שהעבודה דחודש אלול — "אני לדודי ודודי לי" — היא מצד עצם הנשמה שלמעלה גם מבחי' היחידה:

"אני לדודי ודודי לי" — ראשי תיבות "אלול", וסופי תיבות ד' יודיין¹⁹. וכיון ש"אלול" הוא בראשי תיבות, והד' יודיין אינם אלא בסופי תיבות, מובן, ש"אלול" הוא למעלה מהד' יודיין — ע"ד המבואר בתו"א²³ בענין "מי יעלה לנו השמימה"²⁴, ר"ת "מילה", וס"ת הוי"ה²⁵, ש"מילה היא למעלה משם הוי"ה, עד שהיא בר"ת ושם הוי"ה הוא בס"ת".

ד"רפ"ח ע"א שזהו ענין בחד קטירא אתקטירנא
בי' בקוב"ה.. אחת שאלתי, יחידה".

(22) ראה לקו"ת ראה לב, סע"א ואילך.
ובכ"מ.

(23) ס"פ לך לך (יג, סע"ב ואילך).

(24) נצבים ל, יב.

(25) תקו"ז תכ"ב (סה, ב. סו, א). ת"ע

(קלא, רע"א).

(18) שם ו, ג.

(19) אבודרהם סדר תפלת ר"ה (בשם
הדרשנים). ב"ח או"ח סתקפ"א (ד"ה
והעבירו).

(20) ר"ן נדרים ל, א.

(21) ראה אוה"ת שה"ש עה"פ (ח"ב) ע'

תקמג"ד: "ענין אני לדודי פי' בזהר באד"ז

והנה, ד' יודי"ן הם בשם ע"ב²⁶ [שהרי רק בשם ע"ב, שם הוי' במילוי יודי"ן, יש ד' יודי"ן, משא"כ בשאר השמות ס"ג ב"ן מ"ה, שאין בהם ד' יודי"ן], וענינו בנפש האדם בחי' היחידה, כמבואר בדרוש משכיל לאיתן האזרחי²⁷, ש"איתן הוא עצם הנשמה .. דהנה נשמה שנתת בי טהורה, בראתה, יצרתה, נפחתה .. במדרש²⁸ חשיב ה' מדרגות: נר"נ, חי', יחידה, ובוהר²⁹ כוללם בד' מדרגות: נר"נ, ונשמה לנשמה, נגד ד' אותיות שם הוי'. ואיתן הוא התוקף דנשמה הבא בגילוי בהכח דמס"נ, ואיתן הוא יושן בלתי מחודש, והוא שם ע"ב שאינו מחודש" (משא"כ שאר השמות הם מחודשים).

וכיון ש"אלול" הוא למעלה מד' יודי"ן (ס"ת אלול), ובמילא, ה"ה למעלה משם ע"ב (כי ד' יודי"ן הם בשם ע"ב), עכצ"ל, שהעבודה דאלול היא למעלה גם מבחי' היחידה ("איתן", שם ע"ב).

וההסברה בזה — דלכאורה, בחי' היחידה היא הכי נעלית, "איתן", שם ע"ב שאינו מחודש, ומה שייך למעלה מזה? — ע"פ הידוע³⁰ שגם בחי' היחידה אינה אלא שם בלבד לעצם הנשמה, כמודגש בהלשון²⁸ "חמשה שמות נקראו לה, נפש רוח נשמה חי' יחידה", שגם "יחידה" היא א' מה"חמשה שמות שנקראו לה", לעצם הנשמה, שעצם הנשמה היא למעלה גם מבחי' היחידה.

וזהו החידוש בעבודת חודש אלול (שהוא למעלה מד' יודי"ן, שם ע"ב, בחי' היחידה) לגבי העבודה דכל השנה כולה — שבכל השנה כולה יכולה להיות העבודה בהחמשה שמות (עד לבחי' היחידה) בלבד, מבלי לידע מה נעשה עם עצם הנשמה, כפי שמצינו אפילו רבי יוחנן בן זכאי שבכה ואמר "איני יודע באיזו דרך מוליכים אותי"³¹, כי, גם כאשר העבודה בכחות הגלויים היא בשלימות, אי־אפשר לידע מה נעשה עם עצם הנשמה³²; משא"כ בחודש אלול יכולה להיות העבודה גם מצד עצם הנשמה (שלמעלה אפילו מבחי' היחידה), וזהו"ע "אני לדודי".

ה. עפ"ז י"ל שכך הוא גם בנוגע לענין הנישואין למטה — שההתמסרות דהחתן והכלה לבנות בית בישראל על יסודי התומ"צ, היא מצד עצם הנשמה שלמעלה גם מבחי' היחידה.

(28) ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לז.

(29) ח"א עט, ב.

(30) סה"מ תרצ"ו ס"ע 56. וש"נ.

(31) ברכות כח, ב.

(32) סה"מ שם ס"ע 55. וש"נ.

(26) לקו"ת שעה"פ וסה"ל להאריז"ל בלק

כג, יו"ד.

(27) נעתק בקונטרס לימוד החסידות פ"ג

(אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שלה). וראה

גם סה"מ תשי"א ע' 327.

לכאורה יכולים לשאול: כיצד יכולה להיות העבודה מצד עצם הנשמה — הרי אפילו ריב"ז לא הי' יודע ("איני יודע") מה נעשה עם עצם הנשמה!?

והמענה לזה — שענין זה נעשה ע"י ההתקשרות אל הרבי, נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר:

הרבי — עליו נאמר³³ "אנכי עומד בין ה' וביניכם" — הוא (לא ממוצע המפסיק, אלא) ממוצע המחבר³⁴.

— א' החסידים כותב לי במכתב אודות הרבי, שהוא (הרבי) והקב"ה כולא חד.

וכיון שע"י ההתקשרות אל הרבי מתקשר עם העצמות — אזי "יודע" הוא היכן נמצא העצם³⁵.

ומזה מובן שכאשר עומדים לבנות בית בישראל על יסודי התומ"צ (ובהוספה אצל חסידים): כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות³⁶ — צריכים להתקשר אל הרבי עם כל העצם, ועי"ז נעשית המשכת המקיף מבחינה שלמעלה מהגבלות לגמרי, ובמילא, נמשכת גם למטה בגשמיות, להתברך בכל המצטרך, ועוד יותר מכמו שמתברכים בעצמם ("נאָכמער ווי מ'ווינטשט זיך אַליין").

(35) להעיר מסה"ש שם ע' 171. וראה

לקו"ש ח"ג בסופו (ס"ע 1016 ואילך).

(36) ראה לקו"ש שם, שע"י סתים

דאורייתא אפשר לתקן גם את העצם.

(33) ואתחנן ה, ה.

(34) ראה סה"ש תורת שלום ע' 158.

תו"מ ח"א ע' 25.